

# Phản ứng bất lợi do các mảnh vỡ kim loại gây ra

Trang này được dịch bằng máy và chưa được bác sĩ kiểm tra. **Bản tiếng Anh** là bản chính thức.

## Những triệu chứng mà bạn đang gặp phải

Các mảnh vụn kim loại từ khớp háng giả bị mòn có thể gây kích ứng mô xung quanh. Một số người cảm thấy đau âm ỉ ở vùng háng, đùi hoặc mông. Cơn đau thường trở nên dữ dội hơn khi đi bộ, leo cầu thang hoặc đứng lâu; đôi khi cơn đau xuất hiện vào ban đêm hoặc ngay khi vừa thức dậy. Các hoạt động như ngồi dậy từ chiếc ghế thấp, mang tất và giày, hoặc đi bộ đến hộp thư cũng trở nên khó khăn hơn so với trước đây.

Không phải ai cũng bị đau; một số người hoàn toàn không cảm thấy gì cả. Khoảng một nửa số người dùng một số loại khớp háng giả kim loại-trên-kim loại xuất hiện một khối sưng mềm chứa dịch gần khớp, gọi là “khối u giả”; tuy nhiên nhiều trường hợp không gây ra triệu chứng nào. Vì lý do này, chúng tôi không chỉ dựa vào cảm giác của bệnh nhân để chẩn đoán. Bác sĩ phẫu thuật có thể chỉ định xét nghiệm máu nhằm đo nồng độ coban và crôm, cùng với loại chụp MRI đặc biệt có khả năng “nhìn xuyên” qua kim loại.

Tình trạng sưng hoặc kích ứng đôi khi ảnh hưởng đến các cơ và mô giữ khớp háng ổn định; điều này có thể khiến khớp cảm thấy không vững chắc hoặc bị khuỵu. Sự thay đổi màu sắc da ở vùng háng, kèm theo đau đớn và giảm chức năng vận động, có thể là dấu hiệu cho thấy bộ phận khớp giả đang bị mòn.

Nếu khớp giả của bạn cần được mô chỉnh sửa, phần lớn bệnh nhân sau đó thấy nồng độ kim loại trong máu giảm xuống mức rất thấp; cơn đau cũng thường giảm đáng kể.

## Điều gì đang thực sự xảy ra

Phẫu thuật thay khớp háng nhằm giúp khớp vận động trơn tru, giống như một bàn lễ được bôi trơn tốt. Tuy nhiên, khi các bộ phận kim loại cọ xát vào nhau, hoặc thậm chí khi các bộ phận kim loại được nối với nhau, chúng có thể dần dần tạo ra những hạt siêu nhỏ. Hãy hình dung hai bề mặt kim loại cọ xát liên tục: qua nhiều năm, chúng sẽ tạo ra những hạt bụi. Những hạt này chính là mảnh vụn kim loại.

Cơ thể bạn coi những mảnh vụn này là vật lạ. Hệ miễn dịch – lực lượng phòng vệ tự nhiên của cơ thể – sẽ phản ứng lại chúng. Phản ứng này có thể gây kích ứng và tổn thương các mô mềm xung quanh implant, bao gồm cơ, gân và màng bao khớp. Ở một số người, điều này gây đau đớn hoặc cảm giác khớp háng không vững chắc. Ở những người khác, nó tạo thành một khối sưng mềm chứa đầy dịch gân khớp; đó chính là “khối u giả” – không phải ung thư, mà là túi chứa mô viêm và dịch.

Có hai yếu tố thúc đẩy quá trình này. Thứ nhất là hiện tượng mài mòn: các bề mặt kim loại dần bị mòn đi do cọ xát. Thứ hai là hiện tượng ăn mòn – một phản ứng hóa học khi một lượng nhỏ kim loại hòa tan ra từ bề mặt implant, đặc biệt là ở những chỗ nối giữa các bộ phận kim loại khác nhau. Mài mòn và ăn mòn thường xảy ra đồng thời, và mỗi quá trình lại làm trầm trọng thêm quá trình kia. Các hạt mảnh vụn từ implant kim loại cực kỳ nhỏ, nhỏ hơn nhiều so với các hạt do các loại implant khác tạo ra; kích thước nhỏ này giúp chúng xâm nhập sâu vào các mô xung quanh.

Kết quả chính là nguyên nhân gây ra các triệu chứng mà bạn gặp phải. Các mô bị kích ứng sẽ đau, sưng và đôi khi làm yếu đi các cơ giữ cho khớp háng vững chắc. Xét nghiệm máu có thể phát hiện nồng độ coban và crôm tăng cao – dấu hiệu cho thấy implant đang giải phóng kim loại ra ngoài. Vì một số người hoàn toàn không có triệu chứng gì, bác sĩ phẫu thuật sẽ không chỉ dựa vào các triệu chứng để đánh giá tình trạng của bạn.

## Những gì chúng tôi có thể làm

---

Vì một số người mắc tình trạng này hoàn toàn không có triệu chứng gì, chúng tôi không chỉ dựa vào các triệu chứng để chẩn đoán. Chúng tôi kết hợp nhiều phương pháp kiểm tra: đo nồng độ coban và crôm trong máu, chụp MRI đặc biệt có thể “nhìn xuyên” qua kim loại, cùng với chụp X-quang. Không có xét nghiệm nào có thể đưa ra kết luận một mình. Nếu các hình ảnh chụp cho thấy những thay đổi mòn sớm ở xương gần vị trí implant, chúng tôi sẽ theo dõi sát sao bằng cách chụp lại hình ảnh định kỳ, vì việc phát hiện sớm phản ứng này rất quan trọng.

Đối với những người chỉ có dấu hiệu nhẹ và không có tổn thương xương, việc theo dõi cẩn thận có lẽ là tất cả những gì cần thiết lúc này. Chúng tôi sẽ mời bạn tái khám định kỳ và thực hiện lại các xét nghiệm máu, chụp hình để xem tình trạng có ổn định hay đang xấu đi. Nếu nồng độ kim loại trong máu tăng lên hoặc sưng tấy gia tăng, chúng tôi sẽ can thiệp ngay chứ không chờ đợi.

Khi phản ứng này đã gây tổn thương mô hoặc xương, hoặc nồng độ kim loại trong máu tăng cao rõ rệt, phẫu thuật thường là bước tiếp theo. Đây gọi là phẫu thuật chỉnh sửa implant, tức là thay thế một phần hoặc toàn bộ các bộ phận implant đã mòn. Việc thay thế này giúp loại bỏ nguồn gốc gây ra mảnh vụn kim loại. Hầu hết bệnh nhân sau đó thấy nồng độ kim loại trong máu giảm xuống mức rất thấp. Trước mọi ca phẫu thuật chỉnh sửa, chúng tôi cũng kiểm tra kỹ xem có nhiễm trùng quanh implant hay không, vì nhiễm trùng cũng có thể cho kết quả tương tự trên các xét nghiệm và cần phương pháp điều trị khác.

Một điều cần lưu ý: nếu phải phẫu thuật vì tình trạng này, mô bị tổn thương quanh implant có thể làm chậm quá trình hồi phục ban đầu. Một tỷ lệ nhất định những người trải qua phẫu thuật chỉnh sửa implant lại cần

thực hiện thêm các thủ thuật khác sau đó. Chúng tôi sẽ cùng bạn cân nhắc kỹ lưỡng vấn đề này; quyết định cuối cùng là do bạn và chúng tôi đưa ra, dựa trên các triệu chứng, kết quả chụp hình và những điều quan trọng nhất đối với bạn.

## Những điều bạn có thể mong đợi

---

Tiên lượng bệnh phụ thuộc rất nhiều vào kết quả các xét nghiệm và tình trạng triệu chứng của bạn. Nhiều người có những vùng sừng nhỏ gần vị trí đặt implant mà không cảm thấy bất kỳ triệu chứng nào; tình trạng này thường vẫn giữ nguyên. Hầu hết các vùng sừng chứa dịch nhỏ được phát hiện qua chụp chiếu ở những người không có triệu chứng đều giảm dần theo thời gian thay vì lớn lên; hầu hết thậm chí không có thay đổi gì trong nhiều năm. Chỉ một số ít trường hợp vùng sừng dần lớn hơn; vì vậy chúng tôi vẫn tiếp tục theo dõi thay vì giả định rằng tình trạng sẽ không thay đổi.

Nếu bạn bị đau hoặc sưng, tình trạng này hiếm khi tự khỏi trong khi implant vẫn tiếp tục giải phóng các hạt kim loại. Các triệu chứng kích ứng thường kéo dài hoặc dần trở nặng hơn, bởi nguyên nhân nằm ở chính bề mặt implant chứ không phải do căng cơ hay chấn thương mà thời gian có thể chữa lành. Để yên không can thiệp thường không dẫn đến sự cải thiện đều đặn. Lý do chính để chúng tôi theo dõi sát sao là việc phát hiện sớm những thay đổi sẽ mang lại nhiều phương án điều trị hơn trước khi các mô xung quanh khớp háng bị ảnh hưởng nghiêm trọng.

Khi cần phẫu thuật, việc loại bỏ các bộ phận implant bị mòn sẽ loại bỏ nguồn gốc gây ra các hạt kim loại. Hầu hết bệnh nhân sau đó thấy nồng độ kim loại trong máu giảm xuống mức rất thấp; cơn đau cũng thường giảm đáng kể. Cần thẳng thắn thừa nhận rằng quá trình hồi phục sau ca phẫu thuật này có thể chậm hơn so với ca thay khớp háng lần đầu, do các mô bị tổn thương quanh implant có thể làm chậm quá trình lành thương. Một số người sau đó cần thực hiện thêm các thủ thuật khác; chúng tôi sẽ trao đổi với bạn về nguy cơ này trước khi đưa ra quyết định.

Có hai điều an ủi mà bạn nên biết. Các vấn đề về thần kinh đôi khi được cho là liên quan đến các khớp háng kim loại, chẳng hạn như thay đổi về thính giác, thị lực hoặc cảm giác, thì thực tế không phổ biến hơn so với các loại thay khớp háng khác. Ngoài ra, tình trạng này dường như không ngăn cản việc implant mới gắn chắc chắn vào xương của bạn.

Những gì chúng tôi mong đợi ở bạn rất đơn giản: hãy đến đúng lịch tái khám, thực hiện các xét nghiệm máu và chụp chiếu theo chỉ định, đồng thời thông báo cho chúng tôi nếu cơn đau thay đổi hoặc bạn nhận thấy có vùng sưng mới. Như vậy, nếu có bất kỳ thay đổi nào xảy ra, chúng tôi sẽ can thiệp kịp thời.

## Khi nào nên đi khám bác sĩ

---

Hãy đến gặp bác sĩ đa khoa nếu bạn bị đau âm ỉ ở vùng hông không thuyên giảm, hoặc nếu nhận thấy có cục u hoặc khối sưng mới xuất hiện ở vùng bẹn hoặc gần khớp hông. Nên yêu cầu được chuyên gia thăm khám nếu

cảm giác thấy khớp hông không vững chắc hoặc bị khuyu, hoặc nếu da vùng hông thay đổi màu sắc trong khi khớp hông vẫn đau và hoạt động kém. Hãy thông báo cho bác sĩ đa khoa nếu bạn đã từng được chẩn đoán có khối u giả và khối này ngày càng lớn, hoặc nếu cơn đau có sự thay đổi. Một số người mắc bệnh này hoàn toàn không có triệu chứng gì, vì vậy việc khám kiểm tra vẫn rất cần thiết ngay cả khi các triệu chứng còn nhẹ. Nếu bạn đã từng làm xét nghiệm máu và kết quả cho thấy nồng độ coban hoặc crôm tăng cao, hãy tuân thủ đúng lịch tái khám đã được chỉ định, vì mức độ tăng này có thể là dấu hiệu cho thấy chiếc khớp nhân tạo đang bị mòn nhanh hơn.